

Το Έργο της 4ης Αυγούστου

Σε ομιλία του από το Ραδιόφωνο την ημέρα του θανάτου του Ιωάννου Μεταξά, [ο κ. Νικόλσον \(Sir Harold George Nicolson\), Υφυπουργός των Πληροφοριών της Μ. Βρετανίας, μίλησε για το έργο του.](#) "Είνε ανωφελές να ισχυρισθώμεν ότι η απώλεια του ισχυρού αυτού ανδρός δεν είναι σοβαρόν πλήγμα δια την συμμαχικήν μας υπόθεσιν. Αναλαβών την Αρχήν το 1936, ο Μεταξάς, εύρε την Ελλάδα σπαρασσομένην από τας εσωτερικάς έριδας. Εντός ολίγων ετών κατώρθωσε να της εμπνεύσει πεποίθησιν εις τας ελληνικάς παραδόσεις και να την καταστήση ισχυράν, δυνηθείς ν' αντιμετωπίση, με την χώραν ηνωμένην όπισθέν του, την μεγαλύεραν δοκιμασίαν προ της οποίας ευρέθη ποτέ η Ελλάς...."

([ΝΕΑ ΕΛΛΑΣ – 30 ΙΑΝ 1941](#)) .

[ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΜΕΛΛΟΝ 1 ΣΕΠ 1937](#)

[ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΜΕΛΛΟΝ 1 ΣΕΠ 1937](#)

«Το έργο του Ιωάννου Μεταξά, εν τω συνόλω του είναι τόσο ευρύ, μέγα και πολυσύνθετο, ώστε μέσα εις την οδύνην της σημερινής στιγμής, να μη απομένει ούτε χρόνος ούτε δύναμις δια να εξαρθη». Τα λόγια αυτά ακούσθηκαν την ημέρα του θανάτου του Ι. Μεταξά, από τον [Αλέξανδρο Κοριζή στο πρώτο Υπουργικό Συμβούλιο](#). Για αυτό το έργο το ευρύ, μέγα και πολυσύνθετο δεν υπάρχει καμία επιστημονική μελέτη, η οποία να το πραγματεύεται συνολικά, ούτε να το αναλύει και να το αξιολογεί μέσα στην εποχή που πραγματοποιήθηκε, συγκρίνοντάς το με το τι είχε προυπάρξει σε κάθε τομέα ή τι αντίστοιχο είχε η Ευρώπη την ίδια εποχή.

- 4η Αυγούστου 1936 - <https://www.ioannismetaxas.gr/4nAvgoustou.html>
- Έργο της 4ης Αυγούστου - <https://ioannismetaxas.gr/Ergon4nAvgoustou.html>
- Έργα της 4ης Αυγούστου - <https://ioannismetaxas.gr/Erga4nAvgoustou.html>

„Η ΕΛΛΑΣ ΜΕΤΑΒΑΛΛΕΙ ΟΨΙΝ” ΚΑΘΙΣΤΑΤΑΙ ΠΛΕΟΝ ΚΡΑΤΟΣ ΙΣΧΥΡΟΝ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

‘Ο προχθεσινός λόγος του κ. Νικολούδη πρὸς τοὺς Γκάπανς.—
Ποία θαύματα ἐπετελέσθησαν εἰς διάστημα ἑνὸς χρόνου.

Η ΛΥΣΙΣ ΕΝΟΣ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

Εἰς τὸ προχθεσινὸν γεῦμα, τὸ ὁποῖον παρέθεσαν οἱ ἐκδραμεῖς τῆς ΓΚΑΠΑ πρὸς τιμὴν τῆς Κυβερνήσεως ὁ Ὑπουργὸς Τύπου καὶ Τουρισμοῦ κ. Νικολούδης εἶπε τὰ ἑξῆς: „Εἰμαι ἰδιαιτέρως εὐτυχῆς, διότι δύναμαι νὰ σᾶς ἀρετίσω ἀπόψε, Κυρίαί καὶ Κύριοι, ἐκ μέρους τῆς Κ υ ὄ ἐρήσεως. Μᾶς ἐπισκέπτεσθε κατ’ ἔτος τὴν ἐποχὴν αὐτὴν τῆς ἑλληνικῆς ἀναστάσεως, τὴν ἐποχὴν τοῦ ἑλληνικοῦ θοῦ νοῦ καὶ τῆς ἑλληνικῆς θαλάσσης, καὶ ὁ λαὸς μᾶς ὄλων τῶν τάξεων μὲ γορὰν σᾶς ὀναμένει καὶ σᾶς ὑποδέχεται. Διότι εἴσαθε ἕνας γνήσιος καὶ ζωντανὸς Ἑλληνισμὸς. Ἑλληνισμὸς ζῶν καὶ ἀναπτυσσόμενος ἀρμονικᾶ μέσῃ εἰς τοὺς κόλπους τῆς μεγάλης Βορειοαμερικανικῆς Συμπολιτείας, ἐκ τῆς ὁποίας ἀντλείτε καὶ εἰς τῆς ὁποίας τὸν πολιτισμὸν συμπτύττετε, ἀλλὰ καὶ διατηρῶν ἀκερασίαν τὴν ἐθνικὴν τὸν συνέθιξεν καὶ πάντοτε ἐνθυμούμενος τὴν πρώτην Πατρίδα τοῦ. Εἴσαθε, λοιπὸν ἀγαπητοὶ φίλοι, μίαν μεγάλην Ἑθνικὴν πραγματικότην καὶ μὲ τὰ ἑτήσια ταξείδια σᾶς εἰς τὴν γεννέτηραν ὑπευθυμίζετε πάντοτε εἰς ὅλους πόσον ἀρραγεῖς εἶναι οἱ δεσμοὶ μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς μητροπόλεως καὶ τῶν Ἑλληνικῶν παροικιῶν τοῦ Ἐξωτερικοῦ, πόσον ὁ Ἕλληνας ὅπου καὶ ἂν ᾖ ἕνα καὶ μόνιμον δράμα ἔχει διαρκῶς ἐμπρὸς τοῦ: τὴν πατρίδα.

Μία φωτογραφία ἀπὸ τὸ προχθεσινὸν γεῦμα, τὸ ὁποῖον παρέθεσαν οἱ ἐκδραμεῖς Γκάπανς πρὸς τιμὴν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ.

“Ὡς Ὑπουργὸς τοῦ Τουρισμοῦ ἔχω νὰ σᾶς εὐχαριστήσω ἰδιαιτέρως, διότι παρ’ ὅλην τὴν ἔλλειψιν ἑλληνικῆς σημαίας μεταξὺ Νέας Ὠρκῆς καὶ Πειραιῶς, ὀφειλομένην εἰς θλιβερὰ περιστατικὰ τοῦ παρελθόντος, δὲν παύετε νὰ μᾶς ἐρχεσθε. Ὅπως σᾶς εἶπεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ὁμῶς, καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο θὰ λυθῇ. Τὰ κεφάλαια εἶναι συνθῶς ἀπαιτητικόν, ἀλλὰ ὁ ἑλληνικὸς λαὸς σήμερον ηλεκτρίζομενος καθημερινῶς ἀπὸ τὴν μεγάλην πνοὴν ἑνὸς μεγάλου Κυβερνήτου κάμνει θαύματα παντοῦ. Θὰ μᾶς βοηθήσῃ συνεπῶς τὸ ἑλληνικὸν κεφάλαιον καὶ διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς γραμμῆς Ν. Ὠρκῆς—Πειραιῶς. Ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς παραλαβὼν μίαν Ἑλλάδα ἐτοιμοθάνατον εἶχε πολλὰ ἐπιγοντά καὶ μεγάλα προβλήματα νὰ λύσῃ τὴν πρώτην στιγμὴν. Ἐλασε πολλὰ, ἐξ αὐτῶν, ἕκαμ ἐκ πληκτικὰ πράγματα, ἀλλὰ μένουσιν ἀκόμη πολλὰ, μεταξὺ τῶν ὁποίων αἱ θαλάσσιαι συγκοινωνίαι μᾶς. Ἐσυχέιτε, ὁμῶς, εὐρισκόμεθα εἰς δρόμον καλόν. Εἰς δρόμον ἀνοργάνωσσεως, ἀναγεννήσεως. Τὸ ἔχετε μᾶθῃ ἤδη καὶ αἰσθανθῇ. Εἴσαθε οἱ πρώτοι Ἕλληνες τοῦ ἐξωτερικοῦ ποὺ ὁμαδικῶς ἦλθατε νὰ μᾶς πῆτε ὅτι τὸ ἔργον τῆς 4ης Αὐγούστου κατανοεῖται ἤδη καὶ πέραν τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ ὅτι χαίρεσθε τὴν χάραν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀναζώντες καὶ προσδεύοντες.

Αὐτὸ μᾶς συγκινεῖ πολὺ καὶ μᾶς ἐνθαρρύνει. Διότι δὲν μᾶς φθάνει νὰ εἶναι εἰς τὸ πλεῖρον τοῦ Κυβερνήτου τοῦ ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ. Θέλομεν νὰ αἰσθανώμεθα τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἀλληλεγγύην καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς διασποράς. Καὶ τὴν ἔχομεν εὐτυχῶς. Σᾶς εἴμεθα εὐγνώμονες, ἀλλὰ σᾶς λέγω καὶ τοῦτο: Ἔχετε δικαίον. Διότι ἡ Ἑλλάς πέρυσιν ἦτο ἕνας ἀδέσποτος χώρος, καὶ ἐφέτος εἶνε Κράτος μὲ νόημα, μὲ ρυθμὸν, μὲ ἀξιοπρέπειαν, χάρις εἰς τὴν ὑπεράνθρωπον προσπάθειαν τοῦ κ. Ἰ. Μεταξᾶ, χάρις εἰς τὸ θῆρος, τὴν αὐτοθυσίαν, τὸ δαιμόνιον τοῦ. Εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς κρατικῆς κοινωνικῆς καὶ οικονομικῆς μᾶς δραστηριότητος ἡ Ἑλλάς μεταβάλλει ὄψιν. Γίνεται Κράτος ἰ-

σχυρὸν, ἰσορροπημένον, συγχρονισμένον. Καὶ ἂν θέλετε, μάλιστα λέγει καὶ προβλήματα τὰ ὁποία κατένεα ἄλλα Κράτος δὲν ἔλασε ἀκόμη μὲ τὴν πληρότητα. Θὰ ἐμάθατε, θέσθαι, ὅτι ἡ ἠθικὴ, ἡ ὑψηλ-

δυνατότητα τῆς ἀναπτύξεως τῆς προσωπικότητος τοῦ. Ἀπὸ ἀνωτέρου ἀνθρώπου θὰ θγοῦν οἱ μεγάλοι Ἕλληνες.

Ἐλπίζω νὰ μὴ σᾶς ἐκούρασα Κυρίαί καὶ Κύριοι. Ἡ συντροφία σᾶς εἶναι τόσο εὐχάριστη, ὁ σύμπανος ἀπόψε τὸσον θαυμαστικός. Ἡ θέλησα νὰ σᾶς μεταδώσω κατὰ ἀπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος τοῦ ἀσηφρηλατεῖ ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς, κατὰ ἀπὸ τὴν πίστιν, ἡ ὁποία μᾶς λέγει ὅτι στὸ βράθος τοῦ ἀσηφρηλατεῖ βρόμου ἐνδοξα πεπρωμένα ἀναμένουν καὶ πάντες τὴν φυλὴν μᾶς. Τώρα ἐπιτρέψατέ μου νὰ πῶ εἰς ὕμνοιον τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀμερικῆς, εἰς ὕμνοιον τοῦ Προέδρου τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ὁ ὁποῖος μετὰ τῆς στοργῆς περιθάλλει τοὺς Ἑλληνας μᾶς ἐκεῖ. (Παρατεταμένῃ ζοηρᾷ χειροκροτήματα δέκοντα ἐπανειληθμένως τὸν λόγον τοῦ κ. Νικολούδη).

Τώρα εὐρισκόμεθα εἰς τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἀναδημιουργίας. Ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς συνεχίζει τὸ μέγαλον τοῦ ἔργον. Ἐχει ἀκόμη μακρὸν καὶ ἐπιμοχθον δρόμον νὰ διανύσῃ, καὶ ὅσοι νομίζουσι ὅτι θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τοὺς κατασφραβδῶσαντας τὴν Ἑλλάδα νὰ ἀνακόψουσι τὸ ἔθνικον ἔργον τοῦ εἶναι ἀφελεῖς, τοῦλάχιστον, διὰ νὰ μὴ μεταχειρισθῶ ἀσθητότερον ὄρον. Ὁ Ἰ. Μεταξᾶς θὰ συνεχίσῃ τὸν δρόμον τοῦ, περιβαλλόμενος ἀπὸ τὴν πίστιν καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Θὰ ἔχετε μᾶθῃ πῶς ἐόρτασεν τὴν 4ην Αὐγούστου ὁ Ἑλληνικὸς λαός, πῶς ἐορτάζει καθημερινῶς τὸν Κυβερνήτην τοῦ ὅπου ἐμφανισθῇ, ὁ συγκινητικὸς αὐτὸς λαός, ὁ ὁποῖος θύμα τῆς διηματογῶν καὶ τοῦ μίσους ἀλληλοεσπαράσαστο ἕως χθές, διὰ νὰ θασματουρῇ σήμερον, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν ἑνὸς μεγάλου πατριώτου, ἑνὸς μεγάλου ἀρχηγοῦ. Θὰ σᾶς εἶπαν, ἴσως, καὶ διὰ τὰς ἀπολεσθεῖσας ἐλευθερίας. Ἀλλὰ ἄλλο ἐλευθερία καὶ ἄλλο πολιτικὴ ἐλευθερία. Δὲν εἶναι πάντοτε τὸ ἴδιον, εἰς ὅλα τὰ μέρη, εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις. Οὔτε δύναται νὰ ζυγισθῶν εἰς τὴν ἴδιαν πλάστιγγα. Ἔμεῖς ἐδῶ εἴμεθα μέχρι τῆς χθῆς πολιτικῶς ἐλεύθεροι, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ δοῦλοι τοῦ διηματογῶν τοῦ κακοῦ διηματογῶν, τοῦ μεσάζοντος, τοῦ τοκογλύφου. Ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὰ δεινὰ ὁ ἑλληνικὸς λαός εἶναι σήμερον ἐλεύθερος καὶ ζῆ τὰς θαυτέρας τὰς πραγματικῆς ἐλευθερίας τοῦ εὐτυχῆ. Δὲν ἔχετε παρὰ νὰ τὸν ἐρωτήσετε, νὰ τὸν κυττάξετε εἰς τὰ μάτια ἀπλῶς. Θὰ πεισθῆτε ὅτι ἡ Ἑλλάς οὐδέποτε ἐκυβερνήθη πατριωτικότερα, στοργικώτερα, πῶς ἐλεύθερα. Διότι ἡ Ἑλλάς εἶναι σήμερον Κράτος ἰσχυρὸν πειθαρχημένον, ἱεραρχικόν, ὑπὸ τὸ ὁποῖον οἱ πολῖται τῆς εἶναι ἀπολύτως ἐλεύθεροι νὰ δημιουργοῦν τὴν ζωὴν τῶν.

Ἀλλὰ νὰ μὴ νομίζετε πῶς μόνον τὸ κράτος ἀπασχολεῖ τὸν Ἰωάννην Μεταξᾶν. Δὲν θέλει Κράτος—Θεσπία. Θέλει Κράτος μέσῃ εἰς τὸ ὁποῖον ὁ ἀνθρώπος θὰ διατηρῇ ὅλα τὰ δικαιώματά του, ὅλας τὰς

τῆς ἀποθυσίαν, τὸ δαιμόνιον τοῦ. Εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς κρατικῆς κοινωνικῆς καὶ οικονομικῆς μᾶς δραστηριότητος ἡ Ἑλλάς μεταβάλλει ὄψιν. Γίνεται Κράτος ἰ-